

CHARLIE GROEN

Het nut van twijfel: Socrates in de auditkamer

Stel je voor: een filosoof, verdwaald in de cijferwereld van de accountancy. Dat ben ik. Gewapend met Socrates' wijsheid en een rekenmachine, duik ik in de uitdagingen van onze tijd.

Assurance is tegenwoordig meer dan een simpele rekensom. Helemaal nu auditteams dieper moeten graven, samenwerken met IT- en ESG-specialisten om de cyber- en klimaatgerelateerde risico's aan de financiële data te koppelen. Een complexe puzzel, die voorlopig eerder meer dan minder werk oplevert. Vraagstukken genoeg: Hoe meten we de impact op mens, milieu en maatschappij? Zijn werknemers klaar voor de omgang met AI en het voorkomen van cybercrime? Hoe authentiek is een duurzame strategie binnen een organisatie? Dat zijn geen vragen die je beantwoordt door simpelweg rapportonderdelen aan elkaar te plakken. Hier is een geïntegreerde, zelfs bij vlagen filosofische, benadering voor nodig. Als ik over filosoferen begin,

hebben de meeste mensen direct de neiging om dringend iets anders te gaan doen. "Filosoferen?! Daar heeft toch niemand tijd voor!" En dat begrijp ik. Toen ik binnen assurance ging werken, werd het lastig om regelmatig goed en diep na te denken. Alles moet sneller, korter en simpeler. Elke minuut moet nuttig worden besteed en na de ene klus ligt de volgende al klaar.

Het gevolg van alsmaar denken in termen van nut, is dat we op de werkvloer te weinig toekomen aan nieuwe strategieën, oplossingen en verbeteringen. Maar nu ons werk ingewikkelder wordt, moeten we juist de tijd nemen om te twijfelen. We moeten vraagtekens stellen bij binaire classificaties als nuttig of nutteloos. We moeten tijd vinden om na te denken over hetgeen we doen en wat de gevolgen daarvan zijn. Filosofie verrijkt het direct meetbaar nut; het nodigt uit tot een dieper begrip van onze acties en de wereld om ons heen. Dat is essentieel voor een meer evenwichtige benadering in de accountancy. Nu wil ik niet suggereren dat accountants puur filosofisch te werk moeten gaan. Als ze dat gaan doen, wordt er nooit meer een deadline gehaald. Er zal hoogstens alleen *extremely super limited assurance* worden afgegeven (inclusief ontelbare voetnoten). Laten we simpelweg beginnen door meer vraagtekens te zetten bij de dingen die we

(automatisch) doen. Want zoals Socrates al zei: "Het enige dat ik weet, is dat ik niets weet." Met deze gedachte stimuleerde hij om altijd te blijven zoeken en elke beperking te zien als een nieuw begin.

Zo kan filosoferen accountants helpen in de wirwar van data, regels en procedures. Twijfel schept de ruimte om verbanden te zien tussen schijnbaar ongerelateerde aspecten. Het stelt ons in staat om beter te focussen op het 'wat' en het 'hoe', en het introduceert het 'waarom'. Dat vergroot het inzicht over de context van de (controle)klant en levert een audit op die meer is dan alleen de som der delen. Met zingeving als *return on investment*.

Echt waar, een vleugje filosofisch denken komt onze auditkwaliteit zeker ten goede. Ga ook van minder 'tik-de-box' naar meer 'outside-de-box' denken. Ga van werken in silo's naar het zoeken van samenhang. En richt de blik op de bedoeling, in plaats van op de deadline. Even verder filosoferen? Je weet me te vinden. ←

Charlie G. Groen is praktisch filosoof met een specialisatie in inclusiviteit, strategie en verbindend leiderschap en werkt bij PwC Culture and Behaviour Assurance. Eerder studeerde zij filosofie aan de Universiteit van Amsterdam en de Universiteit Leiden. Charlie is ook actief binnen de NBA-faculty Ethiek, Cultuur en Gedrag en is host van de BusySeasonTalks.